

Complexnummer: 511260

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Larenberg

Aantal complexonderdelen

9

Monumentnummers van complexonderdelen

511261, 511262, 511263, 511264, 511265, 511266, 511267, 511268, 511269

Woonplaats

Laren

Gemeente

Laren

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdobject

Naarderstraat 82, 1251 BH te Laren

Complexomschrijving

Inleiding

HISTORISCHE BUITENPLAATS Larenberg, gelegen op de zuidoostelijke flank van de gelijknamige heuvel, waarvan het hoogste punt (27,75 m.) deel uitmaakt van de parkaanleg. De situering van de buitenplaats Larenberg op de oostelijke flank van de Gooise heuvelrug ten westen van het dorp Laren is enerzijds bepaald door het uitzicht vanuit het huis op het ruim 20 meter lager gelegen dorp Laren en omgeving, anderzijds door de ligging aan de Naarderstraat, de weg van Amsterdam over Naarden naar Amersfoort. De geschiedenis van de buitenplaats gaat terug tot 1833, toen Jhr. Mr. Cornelis Backer (1798-1864) ten noordwesten van het dorp Laren een groot aantal percelen van de Laardereng kocht. Vrijwel op het hoogste deel liet Backer in 1834 het buitenhuis bouwen. Cornelis Backer, lid van een oorspronkelijk Amsterdams geslacht, was geboren en getogen in Groningen. Na een studie rechten en promotie aldaar in 1821 vestigde hij zich als advocaat in het voorvaderlijke Amsterdam, waar hij tot 1850 zou blijven wonen. In 1826 huwde hij met Johanna Brantsen, geboren en getogen op de buitenplaats Zypendaal bij Arnhem. Waarschijnlijk geïnspireerd door de grootschalige ontginningen en bebossingsactiviteiten die zijn schoonfamilie in de omgeving van Arnhem ontplooidde, meende Cornelis Backer zich niet ver van Amsterdam ook verdienstelijk te kunnen maken met het ontginnen van de nog niet verdeelde uitgestrekte heidevelden van het Gooi. Tot verdeling werd in 1834 besloten, een verdeling die in 1837-1843 tot uitvoering kwam.

Waarschijnlijk met het oogmerk toezicht te houden op de ontginnings- en bosbouwactiviteiten liet Backer, die zijn activiteiten in 1837 onderbracht in de 'Maatschappij tot bevordering der cultuur in Gooiland' waarvan hij zelf directeur was, op de 'Laarderhoogte' aan de Naarderstraat een buitenplaats aanleggen. Voor de bouw van het buitenhuis werd een plek gekozen, die de bekende schrijver Jacob

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

van Lennep in Ferdinand Huyck (1840) met de volgende woorden omschreef: 'Op het hoogste punt van de heuvel gekomen, wendde ik mij even om, ten einde het verrukkelijke landtoneel te beschouwen, het welk men van daar geniet, over het bekoorlijk gelegen Laren, welks kerkspits en daken, thans fonkelden in de gloed der zon'. Een goed beeld van de buitenplaats in het midden van de 19de eeuw geeft de oudste Topografisch Militaire kaart, verkend in 1849/50, en de drie aquarellen die P. J. Lutgers in 1853 van de buitenplaats maakte. Vanwege zijn nieuwe functie van Commisaris van de Koning in Overijssel, waarvoor het wonen in de standplaats Zwolle verplicht was, deed Backer de buitenplaats in 1851 van de hand. Het aanhouden van een buitenplaats in het Gooi zal waarschijnlijk niet lonend zijn geweest, indien de eigenaar er niet zelfdaadwerkelijk woonde.

De buitenplaats werd in de acte omschreven als: '... De Hofstede Larenberg, bestaande in de heerenhuizinge, tuinmanshuis, stalling, bloemenkast, schuur, erf, gazon, moestuin, en daarbij behorende hout en bouwlanden, benevens de boerderij met hooiberg, schuur, erf en daarbij gelegen weidekamp en omgelegen beplanting en bouwland, als staande en gelegen onder de gemeente Laren..'. In de acte worden verder nog twee beelden en zeven pedestals genoemd. In de tweede helft van de 19de eeuw zou Larenberg regelmatig van eigenaar verwisselen. De eerstvolgende, van 1851-1869, was Jan Eduard baron van Lewe van Aduard (1817-1869). Na zijn overlijden werd het in 1870 verkocht aan George L. Wurfbain. In de verkoopacte worden beelden, broeiramen, jalouziën en bloempotten genoemd. Wurfbain moet het in 1834 gebouwde landhuis zijn huidige uiterlijk hebben gegeven. Een schilderij in particulier bezit dat de kleinkinderen van Wurfbain aan het gouden bruidspaar hebben aangeboden geeft het huis Larenberg in zijn huidige verschijningsvorm met middenrilasiet en half rond balkon aan de zuidoostzijde weer. Na Wurfbains overlijden in 1882 lieten diens erfgenamen het veilen. Na korte tijd in bezit te zijn geweest van Franciscus Desmonds (1882-1886), Bok (1886-1891) en Barend Pelentier (1891-1897), kwam het bij een veiling in 1897 in handen van Anton Fredrik Insinger (1844-1920), een van de firmanten van de bank Insinger & Co. aan de Herengracht te Amsterdam. Fredrik Insinger die reeds op middelbare leeftijd was, gebruikte Larenberg vanaf 1898 als vrijwel permanent verblijf. Insinger gaf waarschijnlijk de opdracht voor de vernieuwing van het koetshuis, de bouw van de dienstwoning aan de Naarderstraat en de stal bij de moestuin. Ook het theehuis, ten oosten van het huis, zal in zijn opdracht zijn gebouwd. Vanuit dit theehuis met veranda had men uitzicht op het dorp Laren en omgeving. Een beeld van de buitenplaats in die tijd geven twee grote foto's gemaakt door G.H. Heinen. Insinger heeft tot zijn overlijden in 1920 op Larenberg gewoond. Zijn weduwe, die overleed in 1939, heeft in de jaren '20 van deze eeuw de warme kassen laten bouwen. Na het overlijden van de weduwe Insinger vererfde Larenberg op haar zoon L.A. Insinger (1869-1950), die het op zijn beurt naliet aan zijn enige dochter mevrouw Ines Insinger (1901-1984), gehuwd met Jhr. Mr. Dr. Lodewijk van Asch van Wijck. Aangezien na het overlijden van mevrouw Van Asch van Wijck-Insinger in 1984 de nalatenschap onverdeeld bleef, is Larenberg nu in bezit van de erven Van Asch van Wijck-Insinger.

Omschrijving

Aan de hand van drie aquarellen van P. J. Lutgers (1808-1874) uit 1853 is een beeld te vormen van de oorspronkelijke toestand van huis en park. Op de eerste is het huis vanuit het zuidoosten gezien weergegeven vanaf terzijde, van de Naarderstraat. Hierop ziet men de zuidoost- en zuidwestgevel van het blokvormige landhuis van twee bouwlagen, met mezzanino onder een brede gootlijst, voorzien van een vrij laag afgeknot met leien gedekt schilddak. De mezzanino wordt aan de oostzijde gedragen door een viertal ionische pilasters. De pilasters, echter niet voorzien van kapitelen en basementen, zetten zich voort op de hoeken van de zijgevels. De genoemde verhouding is ook de basis voor de verdeling van de vensters, die op de begane grond bestaan uit fenêtres à la terre, op de verdieping uit zesruitsschuifvensters met verzwaarde middenroede, en in de mezzanino uit brede lage bolkozijnen. Alle vensters waren voorzien van zonneblinden of stores. Het op deze tekeningen weergegeven beeld is in hoofdlijnen nog aanwezig. De imitatievoegen in de teruggelegen vlakken moeten tot het oorspronkelijke ontwerp behoren. De op de aquarel weergegeven noordwestgevel heeft hoekpilasters zonder basementen of kapitelen, die het mezzanino lijken te dragen, zoals nu nog het geval is. Op de verdieping waren

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

geen vensters, in tegenstelling tot de huidige toestand.

Vergelijking met buitenhuizen als Molenbosch in Zeist en het verdwenen Boschlust, beide uit 1836, maakt een toeschrijving van het landhuis aan J.D. Zocher jr. waarschijnlijk, hoewel ook, gezien vergelijking met huis Blikkenburg in Zeist, de naam van K.G. Zocher geenszins mag worden uitgesloten. Ook de aanleg heeft veel kenmerken van het werk van J.D. Zocher jr. hoewel de rol van de stichter, die volgens zijn levensbeschrijving: 'vanaf zijn jeugd liefhebber van tekenen, aanleg van tuinen en bloemen' was, niet moet worden onderschat. De omgrenzing van de historische buitenplaats Larenberg bestaat uit de Naarderstraat, Julianalaan, Leemzeulder en de Paviljoensweg, is kadastraal bekend onder Gemeente Laren, Sectie E, tweede blad, nr. 88, 89, 90 en 376, staat aangegeven op de bij deze registerbeschrijving behorende kaart.

De buitenplaats is samengesteld uit de volgende onderdelen: 1. Hoofdgebouw (Larenberg) 2. Historische parkaanleg 3. Stal- en koetshuis 4. Toegangshek 5. Theehuis 6. Dienstwoning 7. Moestuinmuur 8. Warme kas 9. Schuur 10. Tuinvaas

Waardering

De historische buitenplaats is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- Larenberg is een goed voorbeeld van een ferme ornée, waarbij een menging van nuts (weilanden) en recreatie aanwezig is.
- Het blokvormig hoofdgebouw, hoogstwaarschijnlijk een werk van J.D. Zocher jr. uit 1834, wat de hoofdvorm, de inwendige structuur en de gevels betreft.
- De historische parkaanleg in landschapsstijl, en toegeschreven aan J.D. Zocher jr. uit het tweede kwart van de 19de eeuw, met een bijzondere ligging van het hoofdgebouw op een van de hoogste punten, met vergezichten over de zuidoostelijk van het huis gelegen weilanden, het dorp Laren en omgeving. Dit vergezicht is door middel van een servituut vastgelegd.
- Het eind-19de-eeuwse koetshuis/paardestal in chaletstijl, typerend voor het eind van de vorige eeuw.
- Het bijzondere theehuis aan de rand van het bovenste weiland in chaletstijl.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 511261

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	03 november 1998
Kadaster deel/nr	82838/30

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Laren	Laren	Noord-Holland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Laren Noord-Holland	E			1130

Omschrijving**

Omschrijving

HOOFDGEBOUW. Een gepleisterd en geschilderd blokvormig landhuis, in 1834 gebouwd in neo-classicistische stijl, omstreeks 1875 ingrijpend veranderd door het toevoegen van een middenrisaliet met half rond balkon aan de zuidoostzijde, het verplaatsen van de ingang naar de noordwestgevel, het vervangen van vensters en interieur.

Het haaks op de Naarderstraat gelegen landhuis is een witgepleisterde blokvormige villa op rechthoekige plattegrond. Het front is naar het noordwesten gericht, waarbij de belangrijkste woonvertrekken zodanig gelegen zijn dat het uitzicht in zuidoostelijke richting optimaal tot zijn recht komt.

Het blokvormige huis heeft een verdieping en een mezzanino, is voorzien van een afgeknot schilddak, met leien gedekt, en is gesierd door een brede overkragende gootlijst op consoles. De vrij geplaatste schoorstenen vervangen vroegere op de eindvorsten. De verdiepte velden van begane grond en verdieping zijn voorzien van horizontale groeven. De verdiepte velden van de mezzanino, nog de oorspronkelijke, zijn glad uitgevoerd.

Noordwestgevel Het naar het noordwesten gerichte front is door middel van twee gepleisterde lisenen verdeeld in een brede middentravee en twee smallere zijtraveeën in de verhouding 1:2:1. Centraal in de middentravee bevindt zich de classicistische ingang, die pas omstreeks 1875 werd aangebracht, ter vervanging van de ingang in de zuidwestgevel. De ingang, dubbele vleugeldeuren met een bovenlicht, wordt omlijst door een hardstenen portaal, bestaande uit gegroefde Corinthische zuilen op pedestals, die het geprononceerde hoofdstel dragen. Op de overgang tussen ingang en venster het woord 'Larenberg'. Hierboven bevindt zich een bolkozijn, geflankeerd door pilasters met kapitelen, en een boog gevuld met een boogtrommel met schelpmotief. De ingang wordt op de begane grond geflankeerd door vensters met tweevleugelige draairamen met bovenlicht, op de verdieping door zesruits naar binnen draaiende ramen met brede stolpnaald, die deels nog oorspronkelijk zijn. Ter beveiliging zijn eenvoudige gietijzer hekjes aangebracht. In de beide zijrisalieten zijn overeenkomstige vensters. Op de verdieping zijn de beide buitenste vensters van zonneluiken

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorzien, terwijl de duimen voor dergelijke luiken bij de andere twee vensters nog aanwezig zijn. Boven de ingangspartij bevindt zich in de mezzanino een tweelichtsvenster, evenals de beide oeils-de-boeuf pas omstreeks 1875 aangebracht.

Zuidwestgevel De zuidwestgevel, die grotendeels haar oorspronkelijke karakter heeft behouden, bezit twee vensterassen, met zowel op de verdieping als op de begane grond T-vensters, voorzien van zonneblinden.

Zuidoostgevel De mezzanino wordt aan de zuidoostzijde gedragen door een viertal pilasters, die in tegenstelling tot de andere gevels voorzien zijn van Ionische kapitelen en basementen, en die de gevel verdelen in de verhouding 1:2:1.

De gevel wordt beheerst door het omstreeks 1875 aangebrachte gepleisterde middenrisaliet, ter breedte van drie vensterassen en beëindigd door hoekpilasters met horizontale groeven. Het middenrisaliet wordt afgesloten door een flauwhellend, op gesneden consoles overkragend zadeldak.

Tegen het middenrisaliet ter hoogte van de bel-etage een half rond balkon met balustrade, gedragen door twee zuilen met houten omkleeding en kunststenen kapitelen. Het balkon is toegankelijk via drie fenêtres à la terre met bovenlicht, waarvan de middelste licht getoogd is. Op de tweede verdieping getoogde fenêtres à la terre, waarvan de middelste is voorzien van een op consoles overkragend balkon.

Op de bel-etage drie fenêtres à la terre met bovenlichten, met een half rond terras ervoor, dat door het balkon is overdekt. Het geheel is gevat in een rechthoekig terras met een neo-barokke balustrade, die recentelijk zijn aangebracht en als zodanig voor de bescherming van ondergeschikte betekenis zijn. De beide buitenste assen zijn voorzien van T-vensters en zonneblinden. In de mezzanino zijn boven deze vensters oeils-de-boeuf aangebracht.

Noordoostgevel Deze gevel is uitgevoerd conform de zuidwestgevel, met dien verstande dat in het midden van de mezzanino twee tweelichtsvensters zijn aangebracht. In plaats van de vensters op de verdieping zijn blindnissen aangebracht, met in de rechter een luidklokje. Uiterst links en rechts zijn uit de as geplaatste T-vensters met zonneblinden c.q. luiken. In het midden een laag uitgebouwd portaal met de dienstingang. Op de noordhoek van het huis een haakse tuinmuur, die de dienstingang afschermt. Deze muur is aan de zijde van het voorplein voorzien van een zitnis.

Inwendig Het interieur van het buitenhuis is aan de zuidoostzijde qua indeling nog voor een belangrijk deel oorspronkelijk; met dien verstande dat door het verleggen van de hoofdingang van de zijgevel naar het midden van de lange noordwestgevel een andere hal ontstond. De plattegrond wordt doormidden gedeeld door een smalle gang, die in het midden wordt onderbroken door een centrale hal, waar de bordestrap naar de verdieping is geplaatst. De overgang van de twee ganghelften naar de centrale hal wordt geaccentueerd door een rijke gepleisterde boogstelling. Een deel van de hal wordt ingenomen door een omstreeks 1875 aangebrachte bordestrap. Tegenover de ingang bevindt zich nog de oorspronkelijke toegang tot de salon, waarboven nog een deel van de oorspronkelijke uit 1834 daterende stucdecoratie aanwezig is. De rest van de hal is omstreeks 1875 aangepast. De plattegrond wordt in belangrijke mate ook bepaald door de situering van de rechthoekige salon in de as van het huis en over de volledige breedte van het middenrisaliet. Deze salon is ook omstreeks 1875 opnieuw gedecoreerd en voorzien een rijk plafond met een decoratie van Neo-Renaissance en Neo-Barok-elementen.

De rechthoekige salon heeft nog grotendeels haar oorspronkelijke grootte; slechts aan de buitenzijde is ze ter diepte van het middenrisaliet iets vergroot. Via openslaande deuren in de rechterzijwand bereikt men een vierkante kamer, die dezelfde afwerking

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

heeft als de salon. De uitvoering van het stucplafond is iets eenvoudiger en is vrijwel gelijk aan die in de aan de andere zijde van de salon gelegen eetkamer. Deze kamer heeft een schouw in neo-rennaissance-stijl. Tegenover de eetkamer is een eenvoudige keuken gesitueerd.

Waardering

Het landhuis is van algemeen belang wegens cultuur- en architectuurhistorische waarde als historisch-functioneel hoofdonderdeel van de buitenplaats Larenberg.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 511262

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	03 november 1998
Kadaster deel/nr	82838/57

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Laren	Laren	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Laren	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Blaricum	A			3059
Laren Noord-Holland	E			1113
Laren Noord-Holland	E			1114
Laren Noord-Holland	E			1130
Laren Noord-Holland	E			810
Blaricum	A			3058
Laren Noord-Holland	E			985
Laren Noord-Holland	E			1073
Laren Noord-Holland	E			1072
Laren Noord-Holland	E			378
Laren Noord-Holland	E			1131
Laren Noord-Holland	E			88

*Omschrijving***

Omschrijving HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG. Het huis Larenberg wordt omringd door een park in landschapsstijl, dat dateert uit het midden van de jaren '30 van de 19de eeuw. De historische parkaanleg van Larenberg bezit voor een deel een hiërarchische compositie, waarbij het huis is gelegen te midden van een landschappelijke aanleg, die in hoofdlijnen nog dezelfde is, zoals deze door P. J. Lutgers in 1853 werd getekend. Gezien de combinatie van buitenhuis met landbouwgronden, die vrijwel tot aan het huis doorliepen, en de aanwezigheid van een nu vrijwel onherkenbaar verbouwde Zwitserse boerderij aan de Paviljoensweg, kan Larenberg worden aangemerkt worden als een 'ferme ornée'. De op de helling gelegen weiden vervangen sinds het eind van de vorige eeuw de oorspronkelijke akkers. Voor de compositie van de aanleg speelde de positie van het hoger gelegen buitenhuis en de gezichten vanuit het huis op de omgeving en het veel lager gelegen Laren een belangrijke rol. Om het gezicht op het dorp Laren vrij te houden, ligt op

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

een lager gelegen perceel een servituut, die het bouwen op dit perceel verbiedt. Het gezicht is in de loop van de tijd verengd tot het deel evenwijdig aan de Naarderstraat. De oorspronkelijke vloeiende overgang tussen huis en landbouwgronden is enigszins verstoord doordat men bij de verbouwing van het landhuis een terras en een vijver in Neo-Barok-stijl heeft aangelegd, waarvoor het terrein direct voor het huis enigszins diende te worden afgevlakt. In recente tijd is op de scheiding van de tuin en de bovenste weide een Aha aangebracht, die niet bij de bescherming wordt betrokken. Het bovenste weiland is aan zijde van de Naarderstraat deels afgeschermd, met dien verstande dat er doorzichten op het huis waren vrijgelaten, die in recente tijd zijn dichtgegroeid. Ook aan de andere zijde van het huis is het bovenste weiland deels met bomen en een dichte onderbegroeiing afgescheiden. In de rand heeft men rond 1900 het theehuis geplaatst. Om het bovenste weiland voert een wandelpad, dat gezien vanaf het weiland plaatselijk wordt afgeschermd door boomgroepen en solitair. Ter hoogte van de dienstwoning buigt het pad af naar het noordoosten en zet zich in de bosrand aan de noordoostzijde voort. Vanaf de 'wandeling' heeft men doorzichten op het bovenste weiland en op het huis. Door middel van boomgroepen heeft men in de vorige eeuw het zicht op het paviljoen afgeschermd. De boomgroepen werden voorzien van een onderbegroeiing, waarin ten oosten van huis een witgeschilderd, waarschijnlijk uit de tweede helft van de 19de eeuw daterend beeld van de godin Diana op een bakstenen piedestal staat. Het beeld verkeert in een slechte toestand. Aan de zuidoostzijde sluit hierop een tweede weiland aan, dat van de Naarderstraat wordt afgescheiden door een vrij dichte beplanting die de dienstwoning vanuit het huis aan het oog onttrekt.

Dit weiland wordt aan de zuidoostzijde begrensd door de bij de buitenplaats behorende weg, die aansluit op een weg naar het voormalige hotel Paviljoen Larenberg. Dit niet openbare gedeelte van de Paviljoensweg is nu aan het verkeer onttrokken.

Ook om dit tweede weiland voert een wandeling, die niet overal het oude verloop heeft behouden. Ten zuidwesten van het buitenhuis bevindt zich de toegang die wordt geflankeerd door hardstenen hekpijlers. De oprijlaan die hier aanvangt vormt voor het huis een ovaal.

De westelijke hoek van de buitenplaats wordt ingenomen door een oudere gemengde beplanting met eiken en beuken aan de rand en een jongere beplanting in het midden. Deze jonge beplanting is gelegen op de plaats waar rond 1900 in het bos nog een open plek was uitgespaard. Deze ronde plek was de top van de heuvel. In de buitenste randbeplanting is een slingerend wandelpad opgenomen. Aan de noordzijde sluit hier de moestuin aan, die omgeven is door een betonnen schutting, met aan de zuidzijde een bakstenen 19de-eeuwse tuinmuur. Aan de westzijde is een gepleisterde bakstenen schuur gesitueerd. Voor dit gebouw is een rechthoekige drenkbak gelegen. Ten oosten daarvan bevinden zich de verwarmde kassen. De noordzijde van het terrein, begrensd door de Julianalaan en de Leemzeulder, wordt ingenomen door een gemengd bos waardoor een rondgaande 'wandeling' voert. In dit bosdeel is aan het eind van de vorige eeuw een uitgediepte miniaturvallei aangelegd, die de bezoeker het gevoel diende te geven in een geaccidenteerd landschap te vertoeven. Andere elementen zijn een verhoogd pad of 'beltwalk' en een op een verhoogd pad gesitueerde berceau. Ten oosten van het huis heeft men waarschijnlijk aan het eind van de vorige eeuw een geaccidenteerd terrein aangelegd met 'bergweiden' waarop respectievelijk een solitaire Amerikaanse eik en een sequiadendron giganteum is geplaatst.

Waardering

De tuin- en parkaanleg is van algemeen belang wegens cultuur- en architectuurhistorische waarde als historisch-functioneel onderdeel van de buitenplaats Larenberg.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 511263

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	03 november 1998
Kadaster deel/nr	82837/188

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Laren		Laren		Noord-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Naarderstraat	86			1251 BH	Laren		
Naarderstraat	84			1251 BH	Laren		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Laren Noord-Holland		E				1130	

Omschrijving**

Omschrijving VOORMALIGE PAARDENSTAL/KOETSHUIS. Het ten noorden van het erf gelegen gebouw bestaat uit vier aaneengevoegde bouwvolumes. Ten eerste een ter linkerzijde gelegen bouwdeel met verdieping onder een pannen zadeldak. Ten tweede een aan de rechterzijde aansluitend maar iets terugspringend laag blokvormig bouwdeel met een plat dak, het voormalige koetshuis.

Ten derde een ondiep deel met verdieping met een plat dak; op de verdieping was de koetsierswoning. Deze woning was toegankelijk via een rechte steektrap in een lage haakse aanbouw met plat dak en op het dak uitgebouwd trappenhuis onder lessenaarsdak. Het achterste deel is een stal, vermoedelijk van latere datum.

Het pand is gecementeerd, met bakstenen plint, waarbij horizontale banden en ontlastingsbogen van vensters, deuren en omrandingen van oeils-de-boeuf zijn uitgevoerd in een strakke onbezande oranjerode baksteen, terwijl de gedecoreerde constructieve delen van hardsteen zijn. Het linkerdeel is voorzien van een ver overstekend zadeldak, waarvan de dakranden en goten rusten op in chaletstijl/vakwerkstijl uitgesneden decoratieve randen en consoles. Voor deze detaillering lijkt de in 1888 verschenen 'Architectonische vormleer' (1880-1888) van de Delftse hoogleraar E. Gugel te zijn gebruikt.

In de voorgevel van dit bouwdeel bevindt zich een getoogd venster met roedenverdeling, mogelijk oorspronkelijk een deur, geflankeerd door twee kleinere vensters met kalf en roedenverdeling. Op de verdieping een segmentvormig getoogd voormalig hooiluik, geflankeerd met twee schijn-oeils-de-boeuf. In de top een halfrond schijnvenster met hardstenen vensterbank en rijk gedecoreerde hijsinrichting. In het terugspringend rechterdeel, waarvan het muurvlak wordt afgesloten door een houten kroonlijst met consoles en gepleisterd fries, links een segmentboogvormige inrijpoort met naar buiten openslaande, rijk gedecoreerde deuren, waarvan het bovenste deel is beglaasd en rechts gekoppelde, getoogde vensters met kalf en roedenverdeling en deels met glas-in-

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

lood uitgevoerd. In de rechterzijgevel een drietal getoogde vensters, uitgevoerd zoals in de voorgevel. In het hoge deel op de verdieping recentere vensters. In de achtergevel op de begane grond een met uitzondering van het bovenlicht dichtgezette inrijpoort. In de lage achtervleugel een venster met segmentvormige ontlastingsboog en later aangebrachte ingang met bovenlicht. In de linkerzijgevel linksachter op de verdieping een zesruitsschuifvenster en later ingebroken muuropeningen, toen een tweede woning werd uitgebouwd. Inwendig in het deel linksvoor de stal met vrijwel oorspronkelijke inrichting met tegen de achterwand vier paardeboxen met gietijzeren afscheidingen; op de verdieping was de hooizolder, die nu als woning is ingericht. In het rechterdeel het rechthoekige koetshuis met oorspronkelijke sierbestrating en lambrizing. In de linkerzijwand een houten tuigenkast met in het midden een buffetkast. In dezelfde wand de oorspronkelijke kozijnen en paneeldeuren.

De voormalige paardenstal/koetshuis is van algemeen belang wegens cultuur- en architectuurhistorische waarde als historisch-functioneel onderdeel van de buitenplaats Larenberg.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Boerderij (M)

Functie

Koetshuis(L)

Paardestal(M)

Monumentnummer*: 511264

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	03 november 1998
Kadaster deel/nr	82838/8

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Laren	Laren	Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Laren Noord-Holland	E			1130

Omschrijving**

Omschrijving HEKPIJLERS. Het begin van de oprijlaan naar het buitenhuis wordt geflankeerd door twee ronde hardstenen hekpijlers met op de verzwaring van de kop het opschrift LAREN - BERG. Met licht gebogen horizontale smeedijzeren staven zijn deze twee verbonden met de buitenste, iets terug geplaatste, minder forse hardstenen pijlers met een overeenkomstige uitvoering. Dit geheel moet tot de oorspronkelijke bouwfase worden gerekend.

Waardering

De hekpijlers zijn van algemeen belang wegens cultuur-en architectuurhistorische waarde als historisch-functioneel onderdeel van de buitenplaats Larenberg.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 511265

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	03 november 1998
Kadaster deel/nr	82838/120

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Laren	Laren	Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Laren Noord-Holland	E			1130

*Omschrijving***

Omschrijving THEEHUIS. Ten oosten van onderdeel 1, oorspronkelijk opgenomen in de randbeplanting, met uitzicht over de grote weide, staat een houten theehuis in chaletstijl op een rechthoekige grondslag. Het bestaat uit een veranda en een binnenruimte, die aan drie zijden beglaasd is. Tegen de gesloten achterwand staat een buffet, geflankeerd door twee wandkasten. Het geheel in hout uitgevoerde gebouw heeft een met mastiek bedekt lessenaarsdak. Het theehuis is een voorbeeld van prefab-houtbouw. Waardering

Het theehuis is van algemeen belang wegens cultuur-en architectuurhistorische waarde als historisch-functioneel onderdeel van de buitenplaats Larenberg.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Bijgebouwen kastelen enz.	Bijgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 511266

Status rijksmonument
Inschrijving register* 03 november 1998
Kadaster deel/nr 82838/134

Woonplaats* Laren
Gemeente* Laren
Provincie* Noord-Holland

Locatiennaam Laren
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Laren Noord-Holland
Sectie* E
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 1113

Omschrijving**

Omschrijving DIENSTWONING. Enkele honderden meters verder, heuvelafwaarts richting Laren, staat een zeer ondiepe dienstwoning van een bouwlaag. Het zadeldak, evenwijdig aan de Naarderstraat, is gedekt met gesmoorde tuile-de-nord-pannen tussen de trapgevels met hardstenen dakplaten. De zuidwestzijde (de frontzijde) is voorzien van een hardstenen console overkragende eindtrap. De gepleisterde gevels hebben een zwartgeschilderde plint, horizontale bakstenen banden en ontlastingsbogen, zoals het koetshuis. In de straatgevel is de ingang met bovenlicht, geflankeerd door twee vensters met roedenverdeling. De geaccentueerde, naar Laren gerichte, zuidwestgevel heeft op de begane grond een getoogd venster met kalf en roedenverdeling. De getrappevelde topgevel kraagt over op hardstenen consoles en is voorzien van een 'Dortse' geveltop. Aan de achterzijde staat een rond 1976 vernieuwde aanbouw onder lessenaarsdak.

Waardering

De dienstwoning is van algemeen belang wegens cultuur- en architectuurhistorische waarde als historisch-functioneel onderdeel van de buitenplaats Larenberg.

Hoofdcategorie Woningen en woningbouwcomplexen
Subcategorie Dienstwoning(K)
Functie Dienstwoning(K4)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 511267

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	03 november 1998
Kadaster deel/nr	82838/76

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Laren	Laren	Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Laren Noord-Holland	E			1131

*Omschrijving***

Omschrijving MOESTUINMUUR. De moestuin wordt aan de zuidzijde begrensd door een bakstenen steensmuur, gedekt door een ezelsrug rustend op een tandlijst. Aan de achterzijde bevinden zich op regelmatige afstanden brede met vlechtingen voorziene steunberen. Tussen de steunberen zijn spalieren ten behoeve van leifruit aangebracht. Waardering

De moestuinmuur is van algemeen belang wegens cultuur- en architectuurhistorische waarde als historisch-fuctioneel onderdeel van de buitenplaats Larenberg.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 511268

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	03 november 1998
Kadaster deel/nr	82838/102

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Laren	Laren	Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Laren Noord-Holland	E			1131

*Omschrijving***

Omschrijving VERWARMDE KAS. In de moestuin ligt een complex van kassen, bestaande uit een hoger deel, de druivenkas, en een aan de korte zijde aansluitend versmald en lager deel met drie te verwarmen broeibakken. De kas bestaat uit een in halfsteens verband gemetseld basement en een groengeschilderde houten opbouw, een verzaamd raamwerk van stijlen en spanten in combinatie met lichte stijlen en liggers en een nok met een beweegbaar been. De kassen konden worden verwarmd door een verwarmingsketel in een daaronder gelegen gemetselde kelderruimte, toegankelijk via een keldertrap. Voor de rookafvoer is er een schoorsteen aan de achterzijde van de kas.

Waardering

De verwarmde kas is van algemeen belang wegens cultuur-en architectuurhistorische waarde als historisch-functioneel onderdeel van de buitenplaats Larenberg.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Kas(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 511269

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	03 november 1998
Kadaster deel/nr	82842/32

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Laren	Laren	Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Laren Noord-Holland	E			1131

*Omschrijving***

Omschrijving SCHUUR. In de hoek van de moestuin staat een enigszins ruïneuze wit geschilderde bakstenen schuur, een voormalige paardenstal op vierkante plattegrond met plat dak. De wanden hebben segmentvormige spaarvelden, en gezien de beeinding met ezelsruggen rustend op tandlijsten, dateren ze uit dezelfde tijd als de bakstenen tuinmuur. In een van de spaarvelden zit een getoogde inrijpoort. Aan de andere zijde een schuifdeur, in dezelfde uitvoering als de schuurdeuren van het koetshuis.

Waardering

De schuur is van algemeen belang wegens cultuur- en architectuurhistorische waarde als historische-fuctioneel onderdeel van de buitenplaats Larenberg.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Bijgebouwen kastelen enz.	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument